Fázsi László PhD

A korrupcióellenes munkacsoport helye és szerepe – múltja és jelene

„Hisszük, hogy a konstruktív együttműködésre épülő közös munka az állami szervek és a civil szervezetek együttes érdeke.” [1]

I. A tanulmány témája

Az Európai Bizottság elvárásainak megfelelően az Országgyűlés a 2022. október 4-i ülésnapján elfogadta az uniós költségvetési források felhasználásának ellenőrzéséről szóló 2022. évi XXVII. törvényt (a továbbiakban: Eufetv.), amely az utóbbi évek egyik legmeghökkentőbb jogalkotási termékeként létrehozta az Integritás Hatóságot (a továbbiakban: IH) és a mellette működő Korrupcióellenes Munkacsoportot (a továbbiakban: KEMCS). A következők a KEMCS szerepének felvázolása mellett az elmúlt háromévi tevékenységének számomra egyre kevésbé meggyőző eredményeit foglalják össze.

II. A KEMCS státusa

A KEMCS státusát az IH mellett, de attól függetlenül működő testületként határozza meg a törvény, amely persze nem jelent szervezeti függetlenséget is, miután tevékenységét az IH koordinálja, s elnöke egy személyben a munkacsoport elnöke is, aki ennélfogva tagja az egyébként paritásos alapon működő testületnek. E megoldás negatívumai azonban csak a KEMCS eddigi működésének tapasztalatai alapján szúrhatnak szemet, különösen tevékenysége tendenciájának figyelembevételével.

A KEMCS kompetenciájába ugyanis a IH-tól függetlenül végzendő elemző, javaslattevő, véleményező és döntés-előkészítő feladatok ellátása tartozik.[2] Ennek körében a KEMCS konkrét feladatai közé tartozik: a) a meglévő korrupcióellenes intézkedések vizsgálata, és javaslatok kidolgozása, aa) az Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről szóló, 2017. július 5-i (EU) 2017/1371 európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikk (2) bekezdése szerinti korrupt gyakorlatok, ab) az Egyesült Nemzetek Szövetsége Korrupció elleni Egyezményének III. Fejezetében foglalt bűncselekmények, ac) a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény XXVII. Fejezetében foglalt bűncselekmények, valamint egyéb gyakorlatok – így különösen a nepotizmus, a favoritizmus vagy az állami és a magánszektor közötti forgóajtó-jelenség –felderítésével, kivizsgálásával, üldözésével és szankcionálásával kapcsolatban, b) javaslatok előterjesztése a korrupció megelőzésének és felderítésének javítását célzó intézkedésekre, ideértve különösen azon intézkedéseket, amelyek az összes rendelkezésre álló korrupció-megelőzési és -felderítési eszköz hatékony használatára vonatkoznak, továbbá az állami közigazgatási és ellenőrző hatóságok és a nyomozó hatóságok közötti információáramlás javítását célzó intézkedésekre.[3]

E feladatainak teljesítéséről éves jelentésben kell számot adnia a Kormány felé, amelyben – az IH éves elemző integritás-jelentésétől függetlenül – elemzi a korrupció és a korrupciós gyakorlatok kockázatait és tendenciáit, hatékony ellenintézkedéseket és bevált gyakorlatokat javasol a korrupciós kockázatok és korrupciós típusok megelőzésére, felderítésére és szankcionálására, és felméri a hatékony végrehajtásukat, valamint azt, hogy a korábbi javaslatait hogyan követték nyomon és hajtották végre a vonatkozó jogalkotási és nem jogalkotási kezdeményezések és kormányprogramok.[4]

Ez természetesen nagyon tetszetős direktívája a törvénynek, különösen annak figyelembevételével, hogy a KEMCS nem kormányzati szereplőket képviselő tagjai olyan árnyékjelentés készítésére is jogosultak, amelyet a Kormány felé történő megküldésével egyidejűleg az IH honlapján is közzé kell tenni. A gyakorlatban azonban – a továbbiakból kitűnően – e törvényi rendelkezések pozitívumai egyre kevésbé érvényesülnek a KEMCS tevékenysége során.

A szerző nyugalmazott törvényszéki tanácselnök

1 Forrás: https://kemcs.hu/.

2 Eufetv. 49. § (1) bekezdés.

3 Eufetv. 50. §.

4 Eufetv. 50. § (1) bekezdés c) pontja.

III.
A KEMCS működése

1. A KEMCS tagjai

Az Eufetv. szerint a huszonegy tagú KEMCS az IH elnökéből, valamint a nem kormányzati szerveket képviselő tíz tagból[5] (a továbbiakban: civil tagok[6]), továbbá az állami szerveket képviselő tíz tagból (a továbbiakban: kormányzati oldal[7]) áll.[8]

2. A KEMCS ülései

Testületi szervként a KEMCS működésének alapvető színterét az ülések jelentik. A KEMCS az eddigi működése során – a honlapjára feltöltött nyilvános jegyzőkönyvek[9] szerint – az 1. táblázatban felsorolt esetekben ülésezett.

AZ ÜLÉS			
időpontja	**időtartama**	**tárgya**	**jegyzőkönyvének terjedelme (oldal)**
2022. december 13.	9^{30}–11^{10} (35 perc)	ügyrend tervezetének megvitatása, alelnök megválasztása	3
2023. január 11.	9^{30}–11^{15} (105 perc)	ügyrend elfogadása, nyilatkozattételre jogosultak kijelölése, almunkacsoportok létrehozása	5
2023. február 7.	9^{30}–10^{20} (50 perc)	almunkacsoportok elnökeinek beszámolói	3
2023. március 2.	9^{30}–10^{30} (60 perc)	éves jelentés elfogadásának előkészítése	4
2023. március 13.	9^{30}–10^{00} (30 perc)	2022. évre vonatkozó jelentés elfogadása	4
2023. április 27.	15^{00}–16^{15} (75 perc)	Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia véleményezésének megvitatása	5
2023. június 13.	9^{00}–10^{15} (75 perc)	2023. évi munkaterv elfogadása; Nemzeti Korrupcióellenes Stratégiára vonatkozó vélemény elfogadása	3
2023. október 3.	14^{00}–15^{30} (90 perc)	almunkacsoportok beszámolói a 2023. évi jelentéshez kapcsolódóan elvégzett munkáról	4
2023. november 20.	14^{00}–15^{20} (80 perc)	almunkacsoportok beszámolói a 2023. évi jelentéshez kapcsolódóan elvégzett munkáról; az ügyrend és az Eufetv. módosítására vonatkozó javaslatok megvitatása	6
2024. január 18.	14^{00}–14^{45} (45 perc)	almunkacsoportok beszámolói a 2023. évi jelentéshez kapcsolódóan elvégzett munkáról; az Eufetv. módosítására vonatkozó javaslat és az ügyrend módosításának elfogadása	6
2024. március 6.	14^{00}–14^{30} (30 perc)	almunkacsoportok beszámolói	5
2024. március 14.	14^{00}–14^{45} (45 perc)	2023. évre vonatkozó éves jelentés elfogadása; az Eufetv. módosítására vonatkozó javaslat és az ügyrend módosításának elfogadása	5
2024. április 25.	14^{00}–15^{15} (75 perc)	almunkacsoportok és az operatív működés felülvizsgálata; 2024. évi munkaterv elfogadása; az Állami Számvevőszék elnökének előadása a kampányfinanszírozás ellenőrzéséről	4
2024. július 8.	14^{00}–15^{30} (90 perc)	új almunkacsoporti beosztás elfogadása; a 2023. évi jelentésére érkezett kormányzati válaszról való tájékoztatás	5
2024. szeptember 17.	14^{00}–15^{30} (90 perc)	az új almunkacsoporti beosztás és a témákra vonatkozó javaslat elfogadása; állásfoglalás kérése a Szuverenitásvédelmi Hivatal elnökétől	4
2024. december 3.	14^{00}–14^{45} (45 perc)	tájékoztatás a Szuverenitásvédelmi Hivatal válaszáról; almunkacsoportok beszámolói a 2024. évi jelentés előrehaladásáról; a jelentés szerkezetének megvitatása; adatigénylési javaslatok	4
2025. január 21.	11^{00}–… (a jegyzőkönyv nem tartalmazza az ülés befejezésének időpontját)	almunkacsoportok beszámolói a munkaterv szerinti haladásukról; adatigénylések megvitatása	4

5 Az Eufetv. 48-49. §-ának indokolása szerint: „Garanciális jelentőségű […], hogy a Munkacsoport tevékenységébe a korrupció elleni küzdelem terén tevékenykedő nem kormányzati szereplők is bevonásra kerüljenek." Forrás: https://njt.hu/jogszabaly/2022-27-K0-00.

6 A KEMCS civil tagjai 2025. december 2-án: dr. Fázsi László, Sándor Tamás, Katus Eszter Ivett (atlatszo.hu Közhasznú Nonprofit Kft.), dr. Kutasi Gábor (Magyar Közgazdasági Társaság), dr. Ligeti Miklós Zoltán, (Transparency International Magyarország), dr. Polgár Adrienn (Közbeszerzési Tanácsadók Országos Szövetsége), dr. Várady Szilvia (civil alelnök), dr. Vincze Orsolya Júlia (K-Monitor Közhasznú Egyesület), dr. Gregóczki Etelka, Pályi Katalin Ágnes. Forrás: https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2025/12/aktiv-tagok-listaja-2025.12.03.pdf

7 Az általam alkalmazott rövidítés megfelel a KEMCS üléseiről készült jegyzőkönyvekben olvasható szóhasználatnak és a továbbiakból láthatóan kifejezőbb is az állami szerveket képviselő tagokként történő megjelölésnél.

8 Az Eufetv. 54. § (3) bekezdése szerint: a) az igazságügyért felelős miniszter által kijelölt szakmai felső vezető, b) az állami beruházásokért felelős miniszter által kijelölt szakmai felső vezető, c) az államháztartásért felelős miniszter által kijelölt szakmai felső vezető, d) a bűncselekmények megelőzéséért felelős miniszter által kijelölt szakmai felső vezető, e) a közigazgatási minőségpolitikáért és személyzetpolitikáért felelős miniszter által kijelölt szakmai felső vezető, f) az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter által kijelölt szakmai felső vezető, g) az Alkotmányvédelmi Hivatal főigazgatója által kijelölt személy, h) az országos rendőrfőkapitány által kijelölt személy, i) a Nemzeti Védelmi Szolgálat főigazgatója által kijelölt személy és j) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal elnöke által kijelölt személy.

9 Forrás: https://kemcs.hu/jegyzokonyvek/.

AZ ÜLÉS			
időpontja	**időtartama**	**tárgya**	**jegyzőkönyvének terjedelme (oldal)**
2025. február 20.	14^{00}–14^{21} (21 perc)	almunkacsoportok beszámolói a munkaterv szerinti haladásukról; az almunkacsoportok részjelentéseinek megvitatása	4
2025. március 12.	11^{00}–11^{27} (27 perc)	a 2024. évről szóló jelentés megvitatása	5
2025. április 30.	14^{00}–15^{20} (80 perc)	a 2024. évről szóló jelentés elfogadása	6
2025. május 28.	11^{00}–12^{50} (110 perc)	a honkongi Independent Commission Against Corruption tevékenységét bemutató előadás; tájékoztatás a KEMCS működésének felülvizsgálatáról	6
2025. szeptember 18.	14^{00}–15^{09} (69 perc)	a KEMCS működésének felülvizsgálatáról szóló jelentés megvitatása; a dr. Fázsi László által benyújtott javaslat megvitatása	10
2025. november 4.	10^{00}–11^{25} (85 perc)	a KEMCS ügyrendtervezetének megvitatás; a tematikus jelentés megvitatása; a Nemzeti Védelmi Szolgálat képviselőjének előadása; az IH 2024. éves jelentésének ismertetése	8
2025. december 4.	11^{00}–11^{47} (47 perc)	beszámoló „Az oktatás és szemléletformálás a korrupciós kockázatok és cselekmények megelőzése terén” című jelentés előkészítésének előrehaladásáról; beszámoló a KEMCS által korábban tett javaslatok végrehajtásáról; az Integritás Akadémia tevékenységének bemutatása	5
2026. február 17.	11^{00}–11^{35} (30 perc)	tájékoztatás „Az oktatás és a szemléletformálás szerepe a korrupciós kockázatok és cselekmények megelőzése terén” című tematikus jelentés munkadokumentum elkészítésének folyamatáról; szavazás a tematikus jelentés elfogadásáról; az éves jelentés szerkezetének megvitatása; tájékoztató a korábbi éves jelentéseiben megfogalmazott javaslatok nyomon követésére vonatkozó munkadokumentum elkészültéről	5

1. táblázat
A KEMCS 2022. december 13. – 2026. február 17. közötti ülései

E jegyzőkönyvek alapján megállapíthatjuk, hogy az Eufetv. által kötelezően előírt évi legalább két ülésnél[10] a KEMCS a megalakulása óta eltelt több mint három év alatt ennél jóval többször (2023-ban 8, 2024-ben 7, 2025-ben 8 alkalommal) ülésezett. Az ülések átlagos időtartama azonban (a 2025. január 21-i ülés figyelmen kívül hagyásával) alig haladta meg az egy órát, ami azt jelzi, hogy az ülések kitűzését nem mindig annak szükségessége indokolta, hiszen egyébként 20-30 percig tartó ülésekre nyilván nem kerülhetett volna sor. Ezenkívül az almunkacsoportok előrehaladási beszámolóinak 3-4 egymást követő ülés napirendjére tűzésének gyakorlata sem sorolható az operatív intézkedések közé az ilyen ülések (2023. október 3., november 20., 2024. január 18.; 2024. december 3., 2025. január 21., 2025. február 20.) jegyzőkönyveinek ismeretében.

10 Eufetv. 61. § (1) bekezdés.

3. Az almunkacsoportok

A jegyzőkönyvekből kitűnően a KEMCS tevékenységének gerincét a Kormánynak szóló éves jelentések elkészítésének előkészítése és azok elfogadása képezte, noha nyilván nem ez lenne az alapvető feladata. Az éves jelentések egyes részeinek tartalmi kidolgozását a 2025. november 4-én elfogadott új ügyrend hatálybalépéséig a KEMCS almunkacsoportjai végezték. A KEMCS megalakulását követően a következő almunkacsoportok létrehozására került sor.[11] (2. számú táblázat.)

ALMUNKACSOPORT	
elnevezése	**feladata**
Közbeszerzési almunkacsoport	A közbeszerzési eljárásokat érintő korrupciós jelenségek vizsgálata, a kockázatok feltárásának módszertanára történő javaslattétel.
Uniós és nemzeti támogatási programok almunkacsoport	A támogatási rendszereken keresztül történő forráselosztás során felmerülő korrupciós jelenségek vizsgálata, javaslattétel.
Közadatok nyilvánossága és transzparencia almunkacsoport	A közadatok közzétételének, hozzáférhetőségének vizsgálata, a közzététel módjára történő javaslattétel.
Büntetőjogi, büntetőeljárás almunkacsoport	A korrupciós bűncselekményekkel kapcsolatos büntetőjogi és büntetőeljárási elemzések és javaslatok megtétele.
Ügyrendi és monitoring almunkacsoport	Adminisztratív, koordinációs, a többi almunkacsoport munkáját összefoglaló feladatok ellátása, az almunkacsoportok által tett javaslatok monitoringfeladatainak ellátása.

2. táblázat
A 2023-ban létrehozott almunkacsoportok és feladataik

Ez az almunkacsoporti struktúra 2024. július 8-ával a következők szerint módosult.[12] (3. számú táblázat)

ALMUNKACSOPORT	
elnevezése	**feladata**
Átláthatóság és Etika Almunkacsoport	A Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia (a továbbiakban: NKS) teljesülésének értékelése a saját területén; információszabadság; vagyonnyilatkozatok; forgóajtó-jelenség, lobbizás, összeférhetetlenség; etikai kódexek; jogalkotás transzparenciája; politikafinanszírozás.

11 Forrás: https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2023/06/Korrupcioellenes-Munkacsoporti-ules_Jegyzokonyv_20230111.pdf.
12 Forrás: https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2024/07/Korrupcioellenes-Munkacsoport_Jegyzokonyv_07_02.pdf.

ALMUNKACSOPORT	
elnevezése	**feladata**
Közpénzek Almunkacsoport	NKS teljesülésének értékelése a saját területén; EU-s támogatások; nemzeti támogatások; közbeszerzések; közbeszerzésen kívül eső beszerzések (mentesített, értékhatár alatti, illetve egyéb kivételi körbe tartozó szerződések).
Korrupcióellenes Fellépésért Felelős Almunkacsoport	NKS teljesülésének értékelése a saját területén; bejelentővédelem; korrupcióval szembeni anyagi és eljárási büntetőjogi eszközök; a korrupció elleni fellépésért felelős hatóságok általános teljesítményének értékelése.
Koordinációs Almunkacsoport	A többi almunkacsoport tevékenységének összefogása.

3. táblázat
A 2024-ben létrehozott almunkacsoportok és feladataik

Az almunkacsoporti struktúra megszűnését a 2024-re vonatkozó éves jelentés elfogadásának fiaskója idézte elő, miután a kormányzati oldal és a civil tagok által külön-külön elkészített jelentéstervezetek közül egyik sem kapta meg a többségi támogatást.[13]

4. A KEMCS éves jelentései

Így a KEMCS az eddigi működése során 2026. február 17-ig a következő jelentéseket fogadta el (4. táblázat).[14]

A JELENTÉSSEL ÉRINTETT ÉV	SZAVAZATOK			ELFOGADÁS
	támogató	nem támogató	tartózkodó	
2022.	12	3	2	igen
2023.	17	3	0	igen
2024. (kormányzati oldal tervezete)	9	3	5	nem
2024. (civil tervezet)	7	9	1	nem
2025. (tematikus jelentés)	9	2	0	igen

4. táblázat
Az éves jelentésekkel kapcsolatos szavazások eredményei

A 2024-re vonatkozó jelentés tárgyában tartott szavazás eredményével kapcsolatban megjegyzem, hogy a kormányzati oldalt képviselő tagok tervezete azért nem kaphatta meg az elfogadásához szükséges többségi támogatást, mert a szavazatok számából is láthatóan összesen tizenheten vettek részt a szavazásban annak következtében, hogy tíz civil tagnál kevesebb volt jelen,[15] s ilyen esetben a törvény szerint a kormányzati szereplőket képviselő tagok szavazatainak értékét úgy kell megállapítani, hogy civil tagok szavazatainak összeértéke az összes szavazat felét tegye ki az elnök szavazatának figyelmen kívül hagyásával.[16]

Ilyen esetben az elnök szavazatának kellene döntenie, aki azonban ettől tartózkodott. Más kérdés, hogy megítélésem szerint erre nem lett volna törvényes lehetősége, mert az Eufetv. 61. §-ának (3) bekezdése szerint „szavazategyenlőség esetén a Munkacsoport elnökének szavazata dönt". A jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendelet 3. §-ának (2) bekezdése szerint pedig: „A jogszabály tervezetében a normatív tartalmat jelen idejű kijelentő mondattal, egyes szám harmadik személyű megfogalmazás alkalmazásával kell kifejezni."

Ebből következően az Eufetv. idézett rendelkezése – részletes indokolás hiányban[17] – csak akként értelmezhető, hogy a munkacsoport elnökének el kell döntenie a szavazást, vagyis annak normatív (irányadó, szabályt adó, szabályozó, mértékül szolgáló[18]) tartalmát a vitás kérdés eldöntésének kötelezettsége jelenti. Egyébként semmi értelme nem lenne a tíznél kevesebb civil tag részvételével történő szavazás eredményének értékelésére vonatkozó törvényi korrektúra olyan szabályozásának, amely szerint az elnök szavazatának figyelmen kívül hagyásával kell a civil tagok szavazatainak összértékét akként megállapítani, hogy annak az összes szavazat felével kell egyenlőnek lennie.[19]

Elfogadott jelentés hiányában pedig – a civil tagok egységes álláspontja ellenére[20] – a civil tervezet árnyékjelentésként történő közétételére sem került sor az IH részéről. (Ennek ellenére arra a továbbiakban Árnyékjelentésként fogok hivatkozni.)[21]

IV. Tendenciózus tevékenység

1. A konszenzus szerepe

A KEMCS tevékenységének iránytűje működésének megkezdésétől fogva a konszenzus kialakítására irányuló törekvés volt, amelynek igénye elsősorban a testület elnökének megnyilvánulásiban mutatkozott meg, de néhányszor a kormány-

13 „Nincs elfogadott éves jelentése a Korrupcióellenes Munkacsoportnak" Forrás: https://www.kemcs.hu/wp-content/uploads/2025/05/KEMCS_civil_sajtokozlemeny_20250502-1.pdf.

14 Forrás: https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2023/06/Korrupcio-ellenes-Munkacsoport-ules_20230313_alairt-jegyzokonyv.pdf; https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2024/03/jegyzokonyv_20240312_alairt.pdf; https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2025/05/KEMCS_jegyzokonyv_20250430.pdf; https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2026/03/KEMCS-jegyzokonyv-alairt-20260217.pdf.

15 Ennek oka, hogy a kormányzati oldalt képviselő tagokkal ellentétben az Eufetv. 57. §-ának (6) bekezdése szerint a civil tagok helyettesítésére nincs lehetőség: „A nem kormányzati szereplőket képviselő tagok megbízatásukat személyesen kötelesek ellátni.

16 Eufetv. 61. § (4) bekezdés.

17 Az Eufetv. indokolása szerint a 61–62. §-ok: „A Munkacsoport ülésezésére és ügyrendjére vonatkozó rendelkezések." Forrás: https://njt.hu/jogszabaly/2022-27-K0-00.

18 Bakos Ferenc: *Idegen szavak és kifejezések szótára.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 1978, 587.

19 Ezért tekinthető tévesnek az Igazságügyi Minisztérium képviselőjének a KEMCS 2025. április 30-i ülésén kifejtett azon álláspontja, amely szerint az elnök „a jogszabály alapján nem kötelezhető arra, hogy döntsön, tehát megvan a lehetősége a tartózkodásra." (Jegyzőkönyv 4. oldal.) Forrás: https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2025/05/KEMCS_jegyzokonyv_20250430.pdf.

20 „A nem kormányzati szereplőket képviselő KEMCS-tagok, élve a 2022. évi XXVII. törvény 53. §-ban biztosított lehetőséggel, úgy döntöttek, hogy az általuk készített, február 28-án lezárt eredeti dokumentum egészét változatlan tartalommal, árnyékjelentésként nyilvánosságra hozzák." Forrás: https://www.kemcs.hu/wp-content/uploads/2025/05/KEMCS_civil_sajtokozlemeny_20250502-1.pdf.

21 Ld. Fázsi László: *„Tények és aggodalmak a korrupcióellenes külön eljárás gyakorlati alkalmazásának tükrében" Büntetőjogi* Szemle, 2025/2, 17. oldal.

zati oldalt képviselő tagok részéről – a lehetséges következményeit tekintve kisebb jelentőségű vitás kérdésekben – tapasztalható kompromisszumkészségben is megnyilvánult.[22]

Ennek egyik konkrét példája a KEMCS 2023. március 13-i ülésének jegyzőkönyve, amely szerint a 2022-re vonatkozó éves jelentés elfogadását követően „az elnök megkérdezi a három civil »nem« szavazó tag indokairól mondanának-e valamit."[23] [Sic!] A megszólított tagok természetesen mondtak „valamit".[24] A szabályszerű szavazás során leadott szavazat okának számonkérése azonban aligha tekinthető az elnök jogkörébe tartozó feladatnak.

A konszenzuális működés előfeltételét képező konstruktív együttműködést azonban eleve lehetetlenné tette a civil és a kormányzati oldalt képviselő tagoknak a korrupcióellenes küzdelemmel kapcsolatos eltérő szemlélete, szerepfelfogása, illetve helyzetértékelése, amely végül a 2024-re vonatkozó közös jelentés elfogadásával kapcsolatos eredménytelen szavazásban kulminált.

2. Az ominózus jelentéstervezetek

A KEMCS 2024-re vonatkozó jelentésének tervezetét a civil tagok 2025 márciusára, a kormányzati oldalt képviselő tagok 2025 áprilisára készítették el, amelyek objektív jellemzői a következők[25] (5. számú táblázat).

TERVEZET			
készítője	**terjedelme (oldal)**	**statisztikai táblázatainak száma**	**javaslatainak száma**
kormányzati oldalt képviselő tagok	70	10	14
civil tagok	38	3	37

5. táblázat
A jelentéstervezeteket objektíve jellemző adatok

Ezek az adatok önmagukban is jelzik a két tervezet eltérő szemléletét. (Különösen annak figyelembevételével, hogy az Árnyékjelentés három táblázata az általam összeállított 4.3. alatti részében található meg.) A karakterisztikus különbség azonban a tervezetek tartalmi összehasonlításának eredményeként mutatkozik meg igazán.

Már a tervezetek bevezetőjének összevetése alapján szembesülhetünk a két oldalt képviselő tagok szemléletének markáns különbözőségével. A kormányzati oldalt képviselő tagok tervezetének bevezetője ugyanis általánosságban rögzíti a KEMCS státusát, feladatait, a jelentéstervezet elkészítésének metodikáját, míg a konkrét megállapításai kizárólag az annak előkészítése céljából tartott ülések időpontjainak feltüntetésére korlátozódnak.[26] Ezzel szemben az Árnyékjelentés bevezetője szerint a korábbi éves „jelentések szövegének általános kicsengése egyértelműen azt sugallta, hogy a korrupció területén Magyarországon tulajdonképpen minden rendben van".[27] Miközben a Transparency International által végzett felmérések eredményei azt jelzik, hogy „Magyarország 2024-ben harmadjára bizonyult az Európai Unió korrupcióval leginkább fertőzött tagállamának".[28] Az ehhez vezető okok részletezését követően a jelentéstervezet már a bevezetőjében rögzíti, hogy: „Több mint kétéves működése után a KEMCS státusza labilis, pozíciója súlytalan."[29]

Ennek ellenére az Árnyékjelentés proaktív jellegű, a korrupciós kockázatok csökkentésére, illetve a korrupcióval szembeni fellépés hatékonyságának javítására irányuló javaslatokat fogalmaz meg; míg a kormányzati oldalt képviselő tagok jelentéstervezete az elért eredmények bemutatására koncentrál, javaslati pedig többnyire inkább edukációs jellegűnek tekinthetők (segédanyagok vagy útmutatók, statisztikák, ajánlások közzététele, oktatás, kutatás) és kevésbé számon kérhetők, vagyis aszerint valójában nincs is szükség jelentősebb változtatásokra a korrupcióellenes küzdelem terén.

A már ebben is tükröződő alapvető nézetkülönbség áthidalására 2025-ben már nyilván nem kerülhetett sor, így az éves jelentés elfogadására sem, miután a kormányzati oldalt képviselő tagoktól aligha lehetett elvárni az általuk képviselt minisztérium vagy hatóság kompetenciáját is érintő korrupcióellenes fellépéssel kapcsolatos kritikát megfogalmazó jelentéstervezet elfogadásának támogatását, a civil tagoktól viszont a kormányzati oldalt képviselő tagok szögesen ellentétes álláspontját tükröző tervezet elfogadását, a paritásos testület elnöke

22 Ld. pl. https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2023/06/Korrupcioellenes-Munkacsoport-2022-evre-vonatkozo-jelentese.pdf.

23 Jegyzőkönyv 2. oldal. Forrás: https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2023/06/Korrupcioellenes-Munkacsoport-ules_20230313_alairt-jegyzokonyv.pdf.

24 „Dr. Vincze Orsolya a kérdésre a következőket mondja. Igazából leszögezném, mert a saját szervezetem nevében tudok beszélni, hogy nagyon jó volt a konstruktív munka, amiben részt vehettem, sok-sok éve hiányzó csatornája volt ez annak, ahol beszélni tudunk kormányzati stakeholderekkel. Ugyanakkor ez a nemleges szavazat semmiképp sem azt jelenti, hogy a konszenzusos javaslatokat ne támogatnánk, ezeket mindenképpen támogatni szeretnénk, viszont az a helyzet, amit egyébként a munka folyamatában is kifejtettünk, hogy magát a helyzetértékelést ebben a formában nem találjuk eléggé mélynek, messzemenő következtetéseket levonónak. Mi szívünk szerint egy kicsit továbbmentünk volna. […] Dr. Ligeti Miklós, aki ugyancsak »nem«-mel szavazott, elmondja a következőket. Nem megismételve a Vincze Orsolya által elmondottakat, mert a folyamat felemelő voltával és a konstruktív légkörrel, hangulattal én is messzemenőkig egyetértek. Egyrészt ez nem azt jelenti, hogy a Transparency International Magyarország ne támogatná a munkacsoport működését, vagy ne akarna abban a továbbiakban részt venni. Másrészt természetesen mi minden javaslatot támogatunk. Tehát nem kerültek megfogalmazásra olyan javaslatok, sem osztályzás nem történt a javaslatok között, hogy a Kormány által vállalt és a civil szervezeti képviselők által nem támogatott javaslatok. Az »igen« szavazat a Transparency International Magyarország esetében azt jelentette volna, hogy mi ahhoz járulunk hozzá, hogy például a büntetőeljárási törvény 105/A. fejezetével kapcsolatos módosító elképzeléseink, vagy az információszabadság közérdekű adatok megismerhetősége körében tett számos jogszabály-módosítást is igénylő javaslatunk, amelyek, mint kormányzati támogatás nélküli, tehát nem konszenzusos javaslatok mennek be, tehát ezek tekintetében megelégszünk azzal, hogy a javaslatunk papírra kerül és majd nyilvánvalóan a Kormány nagyon nagy eséllyel nem is támogatja, azaz nem szavazza meg, hiszen a munkacsoporti fázisban a kormányzati oldalt képviselő szervezetek eleve nem támogatottként fogalmazták meg. Azaz a »nem« szavazat ebben a körben arra utal, hogy mi nagyobb konszenzust szerettünk volna. […] Dr. Bodoky Tamás, aki szintén »nem«-mel szavazott, elmondja, hogy én is csak csatlakozni tudok előttem szólókhoz, hogy alapvetően jól érzem itt magam és a konszenzusos javaslatokat mi is tudjuk támogatni. […]" Forrás: https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2023/06/Korrupcioellenes-Munkacsoport-ules_20230313_alairt-jegyzokonyv.pdf.

25 Forrás: https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2025/05/KEMCS_2024_eves_jelentestervezet_kormanyzati-oldal.pdf; https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2025/05/KEMCS_2024_eves_jelentestervezet_civil-oldal.pdf.

26 https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2025/05/KEMCS_2024_eves_jelentestervezet_kormanyzati-oldal.pdf.

27 Árnyékjelentés 3. oldal.
Forrás: https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2025/05/KEMCS_2024_eves_jelentestervezet_civil-oldal.pdf.

28 Uo.

29 Uo. 4. oldal.

pedig (annak tisztázását követően, hogy kötelező részt vennie a szavazásban[30]) mindkét tervezet elfogadásától tartózkodott, amivel kétségtelenül biztosította a paritás elvének érvényesülését, ezáltal viszont lehetetlenné tette a KEMCS törvényben meghatározott feladatának teljesítését.

3. A konszenzus kiváltása

Nyilvánvalóan az ilyen helyzetek elkerülése érdekében került sor – a civil tagok tartózkodása mellett – a KEMCS (az Eufetv. 22 rendelkezését is megismétlő) új Ügyrendjének (a továbbiakban: Ügyrend) elfogadására, amely immár alapelvként is rögzíti a konszenzusra törekvést, amelynek eléréséhez a „konszenzuskeresés" eredménytelensége esetén három különböző egyeztetési eljárás („tematikus egyeztetés", „közvetítőeljárás", „javaslatok szétválasztása"[31]) igénybevételét is lehetővé teszi. Ezek szükségessé válásának lehetőségét azonban igen nagy mértékben csökkenti az a körülmény, hogy az Ügyrend szerint az éves jelentés részét a) a tárgyévben végzett tevékenység összefoglalása; b) a tárgyévben elfogadott tematikus jelentések és javaslatok; c) a korábbi javaslatok végrehajtásának nyomon követése képezi.[32]

Ennek megfelelően 2025-re vonatkozóan egyedül „Az oktatás és szemléletformálás szerepe a korrupciós kockázatok és cselekmények megelőzése terén" című téma került (2 ellenszavazattal) elfogadásra a KEMCS által.[33] A téma ugyan nem váltott ki élénk érdeklődést, az erről szóló jelentés azonban mégis megérdemelhet némi figyelmet az ennek elkészítésében alakítóan közreműködő titkárság szerepének felvillantása után.

4. A Titkárság szerepe

Az Eufetv. szerint a KEMCS tevékenységének titkársági és adminisztratív támogatását az IH biztosítja, amelynek az e feladatra kijelölt köztisztviselője független a munkacsoporttól, csak az IH-nak felelős.[34]

A KEMCS megalakulását követően elfogadott ügyrendje szerint a titkársági feladatok ellátására kijelölt köztisztviselőnek lényegileg az ülések előkészítésére, azok lebonyolításának segítésére és az ülésekkel kapcsolatos dokumentációs tevékenységre kiterjedő feladatai voltak.[35]

A KEMCS 2025. november 4-én elfogadott Ügyrendje szerint azonban e feladatok kibővültek. Ennek jelentőségét jelzi, hogy a munkacsoport titkársági feladatainak ellátását szabályozó korábbi ügyrendtől eltérően a hatályos Ügyrend ugyanezt már „A titkárság működése" címszó alatt szabályozza, amely szerint: „Az Eufetv. 63. § (2) bekezdése alapján a Munkacsoport adminisztratív és operatív feladatait a Titkárság látja el. A Titkárság gondoskodik a szakmai anyagok és tervezetek összeállításáról, a tematikus részjelentések szerkezet-tervezetének meghatározásáról, a korrupciós területek és témajavaslatok prioritási listájának összeállításáról. A Titkárság munkatársait a Hatóság jelöli ki."[36]

Ezen általános feladatkörén belül a Titkárság konkrét feladatai közé tartozik a tematikus részjelentések szerkezettervezetének előkészítése; a tematikus részjelentések témájául szolgáló korrupciós területek és témajavaslatrok listájának összeállítása a munkacsoport tagjai által tett valamennyi javaslat figyelembevételével; az éves munkaterv tervezetének összeállítása.[37]

Még inkább felértékeli a Titkárság szerepét[38], hogy az Ügyrend szerint a tematikus jelentések összeállásával kapcsolatos feladatok ellátására a munkacsoport eseti (ad hoc) bizottságot hoz létre.[39] A szakmai bizottság üléseit pedig a Titkárság hívja össze, amely a beérkezett és összegyűjtött információk alapján munkadokumentumot állít össze, amely a tematikus jelentés alapját képezi, s amelynek „gondozása" a továbbiakban is a feladatát képezi.[40]

A KEMCS 2025. november 4-i ülésén azonban szakmai bizottság létrehozásra még csak „ad hoc" jelleggel sem került sor. Ennek ellenére a KEMCS több tagjának részvételével kétségkívül megalakult egy szakmai bizottság a Titkárság koordinálásával.[41] Mindazonáltal a KEMCS által formálisan létre sem hozott Szakmai Bizottság a tematikus jelentés munkadokumentumát 2026. február 2-án egyhangúlag (9 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül) jóváhagyta.[42] En-

30 2025. április 30-i jegyzőkönyv 2. oldal. Forrás: https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2025/05/KEMCS_jegyzokonyv_20250430.pdf.

31 Tematikus egyeztetés: Az Elnök vagy bármely tag a vita felfüggesztését javasolhatja, és a vitás kérdés megtárgyalására rövid, célzott egyeztetést kérhet a tematikus jelentést előkészítő szakmai bizottságtól. A szakmai bizottság egyeztetett javaslattal, vagy az álláspontokat összegző helyzetértékeléssel tér vissza a Munkacsoport teljes ülésére. Közvetítői eljárás: Az elnök által felkért két tag (egy állami szerveket képviselő tag és egy nem kormányzati szereplőket képviselő tag) közvetít az eltérő álláspontot képviselő tagok vagy csoportok között egy kompromisszumos szövegjavaslat kidolgozása érdekében. Az elnök és a felkért két tag az eljárás során egyeztetéseket kezdeményezhet a Munkacsoport tagjaival. Javaslatok szétválasztása: Ha egy előterjesztés több, egymástól tartalmilag elválasztható elemet tartalmaz, a Munkacsoport egyszerű többséggel dönthet úgy, hogy a konszenzusos részeket külön határozatban fogadja el, a vitás kérdéseket pedig további egyeztetésre utalja egy későbbi ülésre vagy a szakmai bizottság hatáskörébe [Ügyrend 9. § a-c) pontjai]. Forrás: https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2025/11/Ugyrend-2025.pdf.

32 Ügyrend 5. § (2) bekezdés.

33 2025. szeptember 18-i jegyzőkönyv 5. oldal. Forrás: https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2025/10/KEMCS-jegyzokonyv-alairt-20250918.pdf.

34 Eufetv. 63. § (1)–(2) bekezdései.

35 Korrupcióellenes Munkacsoport Ügyrendje IV. Forrás: https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2023/06/Munkacsoport_ugyrend.pdf.

36 Ügyrend. 6. § (1) bekezdés.

37 Ügyrend 6. § (2) bekezdés f) –h) pontjai.

38 A Titkárság szerepének a KEMCS autonómiáját kérdésessé tevő felértékelődését jelzik a következő jegyzőkönyvi részletek is: „Az Elnök tájékoztatásul elmondja, hogy a kollégák házon belül értékelték a javaslatokat. A Titkárság álláspontja, hogy a tartózkodás ugyanúgy egy érvényes szavazat, ennek a külön számítása nem szükséges. Voltak olyan javaslatai dr. Fázsi Lászlónak, amelyek nem feleltek meg az Eufetv. rendelkezéseinek, ezért az Ügyrend tervezete ennek figyelembevételével bocsátható szavazásra. […] Sándor Tamás elmondja, hogy csupán az zavarja, hogy erről a kérdésről a Titkárság dönt, miközben a Munkacsoport ügyrendéről van szó. Az Elnök kifejti, hogy a Titkárság egyik feladata, hogy a törvénynek nem megfelelő javaslatokat kiszűrje. A kollégák álláspontja az, hogy a benyújtott javaslat nem törvénykonform. Sándor Tamás jelzi, hogy nem szeretne vitatkozni, de álláspontja szerint a javaslata megfelel a törvény rendelkezéseinek. Javaslatával azt szerette volna elérni, hogy ne történjen törvénysértés a szavazások során. Az Elnök hangsúlyozza, hogy kellően biztos a Titkárság álláspontjában." (2025. november 4-i jegyzőkönyv 2. oldal.) Forrás: https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2025/12/KEMCS-jegyzokonyv-20251104-alairt.pdf. Megjegyzem, hogy Sándor Tamás 2025. november 14-én jelezte a Titkárságnak, hogy az idézett utóbbi „hozzászólást nem Sándor Tamás, hanem dr. Fázsi László tag tette. Annak tartalmával egyébként egyetértek." A jegyzőkönyv kijavítására azonban ennek ellenére sem került sor.

39 Ügyrend 11. § (3) bekezdés.

40 Ügyrend 11. § (12) – (13) bekezdései.

41 „Az Elnök tájékoztatja a Tagokat, hogy lezajlott a Szakmai Bizottság első ülése. Kérése, hogy a civil tagok is vegyenek részt a munkában. A Bizottság munkájához lehet csatlakozni, a részvételi szándékukat a tagok a Titkárság számára jelezzék.'" (2025. november 4-i jegyzőkönyv 3. oldal.) Forrás: https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2025/12/KEMCS-jegyzokonyv-20251104-alairt.pdf.

42 Meghívó a Korrupcióellenes Munkacsoport 2026. február 17-i ülésére.

nek végső eredményeként pedig a KEMCS 2 ellenszavazat mellett 2026. február 17-én elfogadta a tematikus jelentését.[43]

5. A tematikus jelentés

A valós korrupciós helyzet megítélése szempontjából semleges téma tárgyában „Az oktatás és szemléletformálás szerepe a korrupciós kockázatok és cselekmények megelőzése terén" címmel – a Titkárság koordinálásával[44] – egy kétségkívül tudományos igényességgel elkészített, 218 oldal terjedelmű, 6 fejezetből álló jelentés (a továbbiakban: Jelentés) került elfogadásra,[45] amelynek objektív jellemzői a következők. (Ld. 6. számú táblázat.)

JELENTÉS			
Terjedelme (oldal)	**Mellékleteinek terjedelme (oldal)**	**Statisztikai táblázatainak száma**	**Javaslatok száma**
134	75	30	36

6. táblázat
A jelentést objektíve jellemző adatok

A Jelentés szerint: „A korrupció elleni küzdelem egyik alapvetése a korrupció társadalmi elfogadottságának visszaszorítása és a társadalom korrupcióval szemben tanúsított toleranciaszintjének csökkentése."[46]

Ebből az alapvetésből kiindulva akár minden további nélkül tudomásul vehetnénk azt is, hogy ma Magyarországon a korrupcióellenes küzdelem legaktuálisabb problémáját a korrupciós jelenségekkel szembeni széles körű társadalmi tolerancia jelentené. Az erre vonatkozóan végzett felmérések eredményei azonban éppen ennek ellenkezőjét jelzik,[47] amelyekből arra lehet következtetni, hogy a korrupciós kapcsolatok haszonélvezőinek, illetve az ilyen jelenségeket nem minden elfogultság nélkül szemlélők körén kívül sokkal inkább a korrupció társadalmi elutasítottságáról beszélhetünk.

Ez persze nem jelenti azt, hogy a „korrupciós politika" [sic!][48] egyik meghatározó prevenciós pillérét jelentő oktatás vagy szemléletformálás szerepének vagy az integritásalapú oktatási folyamatok széles körű nemzetközi kitekintésen alapuló bemutatása, valamint a korrupció és a Jelentés kulcsfogalmainak definiálása[49] ne lenne éppoly érdekfeszítő olvasmány a téma iránt érdeklődő számára, mint az átláthatóság és az etikus magatartás jelentőségének felvillantása.

Természetesen nem árt tudni a normateremtő közegként is felfogható[50] oktatással kapcsolatban az integritás és az etika tantervbe történő beépítésének lehetőségeiről sem, így kifejezetten érdekes lehet Finnország példájának vagy a hongkongi gyakorlatnak az ismerete, mint ahogy a vietnámi, kazahsztáni, lettországi vagy ausztráliai jó gyakorlatokkal sem árt tisztában lennünk, hiszen ezek akár a hazánkban is adaptálhatók lehetnek, amennyiben pl. a kazahsztáni közoktatási rendszer kompatibilis a magyarországival.

Ezért a KEMCS funkciójának figyelembevételével a Jelentés legérdekesebb részét az abban megfogalmazott (7. számú táblázatban összegzett) következő javaslatok jelentik.[51]

JAVASLATOK		
Célterülete	**Perspektívája**	**Lényege**
közszféra	rövid táv	integritás alapképzés bevezetése
közszféra	rövid táv	kitettségnek megfelelő képzési terv készítése
közszféra	rövid táv	érthető összehangolt kommunikáció
közszféra	rövid táv	képzési rendszer frissítése és bővítése
közszféra	rövid táv	szakmai egyeztetés és tapasztalatcsere
gazdasági szektor	rövid táv	gazdasági és érdekképviseleti szervek integritásprogramjainak támogatása
gazdasági szektor	rövid táv	kis- és középvállalkozások számára integritási checklisták bevezettése
köz- és felsőoktatás	rövid táv	szakmai munkabizottságok felállítása
köz- és felsőoktatás	rövid táv	integritás fókuszú tantárgyi elemek bevezetése a középiskolákban
köz- és felsőoktatás	rövid táv	információs anyagok terjesztése
köz- és felsőoktatás	rövid táv	költségvetési pályázati keret biztosítása
minden szektor	középtáv	stratégiai módszertani központ létrehozása
közszféra	középtáv	integritás-tanácsadói hálózat fejlesztése
közszféra	középtáv	szakmai támogatás és ösztönzők biztosítása
közszféra	középtáv	közigazgatási utánpótlás-programokban kötelező integritásmodul bevezetése
közszféra	középtáv	online tudásmegosztó platform felállítása
gazdasági szektor	középtáv	ESG integritás komponens bevezetése

43 Forrás: https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2026/03/KEMCS-jegyzokonyv-alairt-20260217.pdf.

44 Ez Sándor Tamás Jelentéssel kapcsolatos különvéleménye szerint konkrétan azt jelentette, hogy „[…] a Titkárság feltehetően úgy értelmezte – és ennek megfelelően, úgy is végezte el – a feladatát, mintha az ő felelőssége lenne az éves jelentés elkészülte. Ennek megvalósításához pedig az tűnt a legbiztosabb módszernek, ha a jelentés egészét a Titkárság készíti el és csak megszavaztatja azt a Munkacsoport tagjaival." Forrás: Sándor Tamás közlése.

45 Forrás: https://www.kemcs.hu/wp-content/uploads/2026/02/KEMCS_tematikus_jelentes_2025.pdf.

46 Jelentés 27. oldal.

47 Ld. 29. lábjegyzet. Árnyékjelentés 3. oldal.

48 Jelentés 14. oldal.

49 Ennek kapcsán megjegyzendőnek tartom, hogy a Jelentés a Trancparency International széles körben használatos definíciójánál („amely »a hatalommal, illetve hatáskörrel egyéni előnyök szerzése érdekében történő visszaélést« tekinti korrupciónak") inkább az Integritás Akadémia átfogó felfogásának prioritását hangsúlyozza, amely szerint korrupció: „Az a jelenség, amikor valamely egyén, csoport vagy intézmény magánelőny szerzése céljából visszaél a rá bízott hatalommal, ami jellemzően közérdekérelemmel, illetve törvények, szabályok és/vagy integritási normák megszegésével jár. Ugyancsak korrupció, amikor valaki előnyszerzés céljából hatalommal felruházott egyén, csoport vagy intézmény részére valamilyen magánelőnyt felajánl vagy nyújt. Korrupciónak tekintünk minden ilyen esetet, akkor is, ha az valamilyen vélt vagy valós közérdekre hivatkozva történik." (Jelentés 22–23. oldal) E tautologikus meghatározástól eltérően véleményem szerint a korrupció lényege a közérdekkel szemben a magánérdek előtérbe kerülésének elérése a közhatalmi vagy közszolgálati helyzetből fakadó lehetőséggel való visszaélés révén.

50 Jelentés 35. oldal.

51 Jelentés 9–12. oldal.

JAVASLATOK		
Célterülete	**Perspektívája**	**Lényege**
gazdasági szektor	középtáv	beszállítói láncolatban kötelező, kockázatarányos integritási minimumok kidolgozása és bevezetése
gazdasági szektor	középtáv	online szakmai támogató platform létrehozása
gazdasági szektor	középtáv	képzési struktúra felállítása
gazdasági szektor	középtáv	beruházások és projektek során korrupciós kockázattok csökkentését szolgáló integritásképzés előírása
köz- és felsőoktatás	középtáv	integritásközpontú tantervi modell kidolgozása
köz- és felsőoktatás	középtáv	integritással kapcsolatos tartalmak tantárgyakon átívelő elhelyezése
köz- és felsőoktatás	középtáv	integritással kapcsolatos ismeretek pedagógusképzésbe történő adaptálása
köz- és felsőoktatás	középtáv	integritásközpontú köz- és felsőoktatási projektek, versenyek támogatása
köz- és felsőoktatás	középtáv	nem központilag előírt, hanem autonóm szakmai irányítású, az intézmények által előírt saját környezetükre szabott integritásprogramok koordinációja
minden szektor	hosszú táv	integritásoktatási és -szemléletformálási stratégia elfogadása
minden szektor	hosszú táv	tartós együttműködési struktúrák kialakítása
közszféra	hosszú táv	integritásmenedzsment teljes körű beépítése a közszféra működésébe, valamint integrált és egységes integritásképzési rendszer bevezetése
gazdasági szektor	hosszú táv	állami-vállalati együttműködésen alapuló integritásteljesítési modell kialakítása
gazdasági szektor	hosszú táv	integritást erősítő technológiai innováció támogatása
gazdasági szektor	hosszú táv	vállalati compliance képzések és az etikai keretrendszerek frissítésének támogatása
köz- és felsőoktatás	hosszú táv	integritásközpontú oktatási modell folyamatos megújítása és minőségbiztosítása
köz- és felsőoktatás	hosszú táv	interdiszciplináris kurzusok és kutatások támogatása
köz- és felsőoktatás	hosszú táv	pedagógusok és oktatók etikai továbbképzésének bevezetése
köz- és felsőoktatás	hosszú táv	felnőttképzési programok bevezetése

7. táblázat
A Jelentésben megfogalmazott javaslatok

Ebből láthatóan részben egymást átfedő olyan elvárások kerültek javaslatként megfogalmazásra a nemzetközi szervezetek közismert ajánlásainak[52] szem előtt tartásával, amelyek – azon túl, hogy a hatékony végrehajtásuk még a rövid távúak esetében is nehezen mérhető fel (pl. kommunikáció összehangolása, képzési rendszer frissítése, szakmai tapasztalatcsere, programok támogatása, információs anyagok, ösztönzők biztosítása, támogatás) – az aktuális korrupciós problémák megoldásának előmozdítására még annak figyelembevételével sem igen alkalmasak, hogy a korrupció elleni fellépés nyilván „nem korlátozódhat csak jogi, különösen büntetőjogi eszközökre”.[53]

Összegzésként tehát azt állapíthatjuk meg, hogy a Jelentés a témakörében mindenképpen érdekes olvasmány, hiszen abból pl. azt is megtudhatjuk, hogy „az integritási kultúra erősítése nem korlátozódhat kizárólag a formális jogi szankciókra és a strukturális reformokara.”[54] (Mint pl. az IH vagy a KEMCS létrehozása!)

Így a Jelentés nyilván nem a tárgyát képező téma relevanciájának hiánya miatt kifogásolható, hanem azért, mert annak előtérbe helyezése kiüresítette az Eufetv. éves jelentés készítését előíró rendelkezését, amely megítélésem szerint csak akként értelmezhető, hogy annak a KEMCS tárgyévre vonatkozó megállapításairól, illetve az ezeken alapuló javaslatairól kellene szólnia, amelyek teljesen kiszorultak belőle. Nyilván azért, mert „a témaválasztás és a kapcsolódó döntés csakis a KEMCS civil és állami delegált tagjai közti konfliktusok elkerülése végett, az aktuális korrupciós kérdésektől való távolságtartás és elfordulás céljából született. A korrupció jelen problémáinak elhallgatása és egyedül az oktatással, azaz a jövővel való foglalkozás felmentést ad az aktuálisan meglévő korrupciós jelenségek elkendőzés[é]re és tapintatos csöndet biztosít a tényleges problémákra való reflektálás helyett.”[55]

V. A KEMCS súlytalanná[56] válásának végállomása

Ennek kapcsán visszautalok arra, hogy a KEMCS feladatai közé olyan éves jelentés elkészítése tartozik, amely elemzi a korrupció és a korrupciós gyakorlatok kockázatait és tenden-

52 EBESZ, ENSZ, EU, ET, GRECO, OECD, UNESCO stb. (Ld. Jelentés 28. oldal.)

53 Jelentés 7. oldal.
54 Jelentés 14. oldal.
55 Sándor Tamás különvéleménye. Forrás: Sándor Tamás közlése.
56 A KEMCS „súlytalansága” legnyilvánvalóbban a 17/2024. (IX. 17.) számú határozatával (forrás: https://www.kemcs.hu/wp-content/uploads/2024/09/jegyzokonyv_20240917_alairt.pdf) megkeresett Szuverenitásvédelmi Hivatal elnöke („A Korrupcióellenes Munkacsoport arra kéri a Szuverenitásvédelmi Hivatal elnökét, hogy – a Tranzit Fesztiválon hivatalos minőségében megfogalmazott álláspontja fényében, miszerint annak, aki küzdeni akar a korrupcióval szemben, pártot kell alakítania, el kell indulnia a választásokon és amennyiben megnyeri a választásokat, akkor tud jogszerűen fellépni a korrupció ellen – hivatalosan foglaljon állást a korrupcióellenes tevékenységben részt vevő civil résztvevőkkel kapcsolatban, különösen a Korrupcióellenes Munkacsoport civil tagjainak működésére vonatkozó részletezéssel. Fejtse ki, hogy a Korrupcióellenes Munkacsoport civil tagjainak korrupció elleni tevékenysége, figyelemmel arra, hogy egyik civil tag sem tagja politikai pártnak és nem indul a választásokon, megengedhető-e, avagy sérti a nemzet szuverenitását.”) helyett a hivatal aláírásával jegyzett következő válaszban tükröződik: „A KEMCS-ben részt vevő külföldről finanszírozott politikai nyomásgyakorló csoportok minden lehetséges fórumot arra használnak fel, hogy Magyarországot nyomás alá helyezzék. A Szuverenitásvédelmi Hivatal továbbra is mindent meg fog tenni annak érdekében, hogy a politikai nyomásgyakorló csoportok valódi tevékenységét láthatóvá tegye, és külföldi megbízóik céljait felfedje.” Forrás: https://szuverenitasvedelmihivatal.hu/hirek/valasz-a-kemcs-17-2024-hatarozatara.

ciáit, hatékony ellenintézkedéseket és bevált gyakorlatokat javasol a korrupciós kockázatok és korrupciós típusok megelőzésére, felderítésére és szankcionálására, és felméri a hatékony végrehajtásukat,[57] valamint azt, hogy a korábbi javaslatait hogyan követték nyomon és hajtották végre a vonatkozó jogalkotási és nem jogalkotási kezdeményezések és kormányprogramok.

Ebből következően „a KEMCS feladata a jelen idejű, hazai aktuális korrupcióra utaló jelenségek okainak bemutatása és a meglévő korrupció mértékét csökkentő javaslatok kidolgozása. Ha a KEMCS tagjai nem tudnak kölcsönösen elfogadható, konszenzust jelentő éves Jelentést előállítani, akkor az ebből származó konfliktust vállalni kell, nem pedig megalkuvó kerülő utat keresni."[58]

Ehhez képest működésének „megújítása"[59] következtében az idén már olyan – a Kormánynak szóló éves jelentés gerincét képező – Jelentést sikerült elfogadni, amely azt tükrözi, hogy a KEMCS tevékenységének perifériájára szorult a magyarországi korrupciós helyzet, illetve az effektív korrupcióellenes küzdelem aktuális kérdéseinek vizsgálata, pusztán az ominózus 2025. évi jelentés elfogadásának fiaskója folytán.

Véleményem szerint azonban nem ez az út lenne a garanciális jelentőségű paritásos működésben rejlő érték megőrzésének legmegfelelőbb módja a konstruktív együttműködés helyett, ami értelmet adhatna egy ilyen összetételű testület működésének…

57 Megjegyzem, hogy már az is KEMCS működésének lejtmenetét jelezte, amikor szintén szavazategyenlőség és elnöki tartózkodás mellett nem kerülhetett sor az Országos Bírósági Hivatal elnökének megkeresésére, mert a kormányzati oldalt képviselő tagok álláspontja szerint a korrupcióellenes külön eljárás gyakorlati alkalmazásával kapcsolatos tapasztalatok elemzése nem tartozik a korrupció elleni küzdelem hatékonyabbá tétele érdekében létrehozott munkacsoport kompetenciájába. (2025. szeptember 18-i ülés jegyzőkönyve 7–8. oldal.) Forrás: https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2025/10/KEMCS-jegyzokonyv-alairt-20250918.pdf)

58 Sándor Tamás különvéleménye. (Forrás: Sándor Tamás közlése.)

59 Ld.: „A Korrupcióellenes Munkacsoport működésének megújítása – összefoglaló jelentés" Forrás: https://kemcs.hu/wp-content/uploads/2025/09/KEMCS_felulvizsgalat_jelentes.pdf